

علل ترس ناشی از آنژیوگرافی عروق کرونر از دیدگاه بیماران و پرستاران

دکتر زهره پارسا یکتا* - شیوا سادات بصامپور** - عباس مهران** - حمیده اثنا عشری***

چکیده

رس احساس ناخوشایندی است که اغلب باعث تغییرات فیزیولوژیکی می‌شود که می‌تواند بر وضعیت قلبی بیمار اثر بگذارد.

پژوهش حاضر مطالعه‌ای توصیفی از نوع مقطعی است که دیدگاه بیماران و پرستاران آنان (مجموعاً ۹۱ نفر) را در رابطه با علل ترس بیماران تحت آنژیوگرافی عروق کرونر در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی تهران مقایسه کرده است. ابزار مورد استفاده شامل پرسشنامه جهت بررسی و شناخت متغیرهای دموگرافیک بیماران و پرستاران، چک لیستی حاوی ۳۰ علت احتمالی ترس بیماران که توسط بیماران و پرستاران تکمیل می‌شد و مقیاس اندازه‌گیری میزان ترس بود که توسط بیماران تکمیل می‌گردید.

نتایج به دست آمده نشان داد دیدگاه پرستاران و بیماران در خصوص علل ترس قبل و بعد از آنژیوگرافی در دو مورد و بعد از آنژیوگرافی تنها در یک مورد اشتراک دارند. از میان ۳۰ علت احتمالی ترس بیماران، ۱۷ مورد بعد از آنژیوگرافی باعث ترس کمتری در بیماران شده‌اند و دو مورد ترس بیشتری را ایجاد کرده‌اند. در مقایسه شدت ترس سایر علل، مورد معنی دار مشاهده نشد. مقایسه میانگین شدت ترس بیماران نیز نشان داد که شدت ترس بیماران بعد از آنژیوگرافی نسبت به قبل از آنژیوگرافی کمتر است ($p = 0.005$).

از آنجا که نظرات پرستاران با بیماران در مورد علل ترس متفاوت است، پرستاران باید رقت و توجه بیشتری در ارزیابی ترس بیماران تحت آنژیوگرافی به عمل آورند. همچنین پیشنهاد می‌گردد که از یک ابزار ارزیابی جهت بررسی مسائل بیماران و ارتقاء سطح مراقبت و آموزش در مورد آنژیوگرافی عروق کرونر استفاده شود.

واژه‌های کلیدی: دیدگاه پرستار و بیمار، ترس بیمار، آنژیوگرافی عروق کرونر، بیماری‌های عروق کرونر

* استادیار دانشکده پرستاری مامائی دانشگاه علوم پزشکی تهران

** عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری مامائی دانشگاه علوم پزشکی تهران

*** کارشناس ارشد پرستاری

آنها ناشی از مرگ، بیماری مزمن و ناتوانی است. برخی ترس خود را بیان می‌نمایند و گروهی احساساتشان را مخفی می‌کنند (۸). ارزیابی نیازهای بیمار، پایه و اساس همه مراقبت‌های پرستاری است. این کار به درک متقابل بیمار و پرستار نیاز دارد. پرستار باید ترس‌ها و نگرانی‌های بیمار را بشناسد و آنها را در نظر بگیرد (۳). پرستاران تنها می‌توانند بخشی از احساس ترس بیمار را، تسکین دهند. آنان باید از عالیم ترس آگاهی داشته باشند تا بتوانند بیماران را شناسایی کنند، اگر چه تعیین وجود ترس و عالیم ترس کار ساده‌ای نیست. مشخص کردن علت ترس در بیماران تحت آنژیوگرافی به پرستاران اجازه می‌دهد تا مشخص کنند چه نوعی از ترس تحت تأثیر مداخلات پرستاران قرار می‌گیرد تا مراقبت از بیمار بر اساس آن تنظیم شود (۱). با توجه به نقش مهم پرستاران در امر مراقبت از بیماران و ارتباط با مددجویان، بررسی ادراک آنان از ترس مددجویان مهم و ضروری است.

مواد و روش کار

مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی از نوع مقطعی است که بر روی ۴۰ نفر از بیماران تحت آنژیوگرافی عروق کرونر و ۵۱ پرستار مراقبت کننده از آنها در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۸۰-۸۱ به اجرا درآمد. برای انتخاب نمونه بیماران با انجام یک مطالعه راهنمایی در یک نمونه ۲۰ نفری

مقدمه

از دیرباز انسان به اهمیت قلب که عضوی حیاتی است پی برده و واقف بوده است که اگر اختلال و اشکالی در کار قلب پیش آید باعث به مخاطره افتادن حیات وی خواهد شد (۲). روش‌های تشخیصی متفاوتی برای بررسی بیماران مبتلا به مشکلات قلبی - عروقی وجود دارد. آنژیوگرافی عروق کرونر روشی انتخابی برای تأیید یا رد بیماری‌های شریان‌های کرونر و جمع آوری اطلاعات برای تصمیم در مورد نیاز به درمان دارویی، آنژیوپلاستی یا جراحی با پس می‌باشد (۳). سالانه تقریباً یک میلیون آنژیوگرافی در ایالات متحده انجام می‌شود (۴). تحقیقات نشان می‌دهد که در سال ۱۹۹۵ بیش از ۱/۶ میلیون بیمار در آمریکا تحت کاتتریسم قلبی قرار گرفته‌اند و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۱۰ سالانه بیش از ۳ میلیون کاتتریسم قلبی انجام شود (۵). طبق آمار به دست آمده از دو بیمارستان وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران، بیمارستان‌های شریعتی و امام خمینی (ره)، از فروردین ماه ۱۳۷۹ الی فروردین ۱۳۸۰، ۷۲۰۰ نفر از بیماران مراجعه کننده به این مراکز درمانی تحت آنژیوگرافی عروق کرونر قرار گرفته‌اند. پذیرش در بیمارستان برای آنژیوگرافی عروق کرونر برای بسیاری از بیماران ترسناک می‌باشد (۶). آنژیوگرافی عروق کرونر می‌تواند برای بیماران تنفس‌زا و ناراحت‌کننده باشد (۷). بیماران معمولاً دچار ترس فراوان و اضطراب هستند. ترس

بود. به طور خلاصه روش جمع‌آوری داده‌ها به این ترتیب بود:

قبل از انجام آنژیوگرافی ابتدا پرسشنامه مربوط به اطلاعات دموگرافیک بیماران با استفاده از مصاحبه تکمیل شد. سپس چک لیست علل ترس با استفاده از روش مصاحبه تکمیل و از بیماران تقاضا می‌گردید که از میان علل ترس فهرست شده علل ترس خود را به ترتیب اولویت مشخص نمایند. سپس با کمک مقیاس ده شماره‌ای اندازه‌گیری میزان ترس، عددی را که با میزان ترس آنها مطابقت داشت برای هر یک از علل، تعیین نمایند. پس از آنژیوگرافی و انتقال بیمار به بخش مراقبت‌های بعد از آنژیوگرافی و تثبیت علائم حیاتی و خونریزی، مجددًا چک لیست علل ترس تکمیل می‌شد. در هر دو مرحله مصاحبه، قبل و بعد از آنژیوگرافی از بیماران تقاضا می‌گردید در صورتی که علت دیگری به جز علل ذکر شده در چک لیست باعث ترس آنها شده است عنوان نمایند.

از پرستاران شرکت‌کننده در پژوهش تقاضا شد ابتدا پرسشنامه مربوط به اطلاعات دموگرافیک را تکمیل و سپس با توجه به تجربیات کاری خود، از بین علل عنوان شده در چک لیست، علل ترس بیماران را قبل و بعد از آنژیوگرافی عروق کرونر به ترتیب اولویت مشخص نمایند و در انتهای در صورتی که از دیدگاه آنان علت دیگری به جز موارد فهرست شده باعث ترس بیماران مذکور شده است آن را ذکر نمایند.

اعتبار و اعتماد علمی پرسشنامه به طریق اعتبار محتوا و ضریب آلفای

علوم شد که ۸۵٪ بیماران مهمترین عامل ترس خود را ترس از مرگ اعلام کردند. با توجه به $p=0.85$ و $q=0.15$ و با $\alpha=0.05$ و $n=11$ تعداد نمونه بر اساس فرمول حجم نمونه^۱ ۴۰ نفر تعیین شد. نمونه‌گیری بیماران به روش تصادفی سیستماتیک انجام شد به این ترتیب که از بین لیست بیماران در نوبت آنژیوگرافی، نمونه‌ها به طور یک در میان انتخاب شدند. و در مورد پرستاران به علت محدودیت تعداد آنان، نمونه‌گیری صورت نگرفت. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در این تحقیق پرسشنامه، چک لیست علل ترس و مقیاس دیداری اندازه‌گیری میزان ترس بود. پرسشنامه مربوط به بیماران شامل اطلاعات دموگرافیک (جنس، سن، وضعیت تأهل، تحصیلات، وضعیت شغلی و ادامه وضعیت اشتغال به دنبال بیمار) می‌گردید. در چک لیست علل ترس، ۳۰ علت احتمالی ترس بیماران منظور شده بود. مقیاس دیداری اندازه‌گیری ترس یک خط افقی ۱۰۰ میلی‌متری است که به ۱۰ قسمت مساوی تقسیم شده و از یک تا ده شماره‌گذاری شده است. پرسشنامه مربوط به پرستاران شامل اطلاعات دموگرافیک (جنس، سن، تحصیلات، سابقه کار پرستاری، سمت و نوبت کاری) می‌گردید. چک لیست پرستاران مشابه چک لیست بیماران و حاوی علل احتمالی ترس بیماران

$$1 - n = \frac{Z_{(1-\alpha)/2}^2 pq}{e^2} = 40$$

بعد از آنژیوگرافی ۱۵ درصد بیماران ناتوانی از سرگیری الگوی زندگی قبلی و عوارض بعد از آنژیوگرافی را اولین علت ترس، ذکر نمودند. از دست دادن سلامتی ۱۷/۵ درصد)، نداشتن اطلاعات کافی در مورد بیماری و نحوه مراقبت از خود (۱۲/۵ درصد)، نداشتن اطلاعات کافی در مورد بیماری و نحوه مراقبت از خود (۱۰ درصد) و نداشتن اطلاعات کافی در مورد بیماری و نحوه مراقبت از خود و دوری از خانواده (۵ درصد) به ترتیب دومین تا پنجمین علت بیان شدند. میانگین شدت ترس بیماران قبل از آنژیوگرافی ۶/۶ و میانگین شدت ترس بیماران بعد از آنژیوگرافی ۶/۰۰ می باشد. بر اساس یافته ها و با استفاده از آزمون t (p=۰/۰۰۵) می توان نتیجه گرفت که شدت ترس بیماران بعد از آنژیوگرافی نسبت به قبل از آنژیوگرافی کمتر شده است (جدول شماره ۱).

علل ترس بیماران قبل از آنژیوگرافی از دیدگاه پرستاران به ترتیب عبارت اند از: احتمال مرگ (۴۵/۲۷ درصد)، نتیجه آنژیوگرافی (۴۵/۴۵ درصد)، بالا بودن هزینه درمان (۷۰/۱۵ درصد)، ترس از مرگ، درد و عدم اطمینان در مورد بیماری (۸۰/۹ درصد)، و درد (۸۰/۹ درصد).

بعد از انجام آنژیوگرافی ۹۴/۵۲ درصد از پرستاران ترس از نتیجه آنژیوگرافی را اولین علت ترس بیماران می دانند. پرستاران نیاز به عمل جراحی قلب (۲۹/۳۵ درصد)، درد (۶۴/۱۷ درصد)، درد (۶۴/۱۹ درصد) و

کرونباخ تعیین شد و جهت تجزیه و تحلیل داده ها نیز از آمار توصیفی و آزمون t زوج و آزمون علامت^۱ استفاده گردید.

یافته ها

یافته ها در مورد خصوصیات دموگرافیک بیماران، نشان داد که ۵۰ درصد بیماران شرکت کننده در این پژوهش زن و ۵۰ درصد مرد بوده اند. ۲۷/۵ درصد سن ۴۹-۴۰ سال داشته اند، ۸۰ درصد متاهل، ۴۰ درصد بی سواد، ۳۵ درصد خانه دار بوده و ۲۱ درصد اظهار داشته اند که پس از بیماری به کار خود ادامه داده اند. در مورد پرستاران نتایج نشان داد که ۸۲/۴ درصد پرستاران زن و ۲۹/۴ درصد در سنین بین ۳۷/۲-۲۶ سال بوده اند. ۳۷/۲ درصد سابقه کاری ۷-۳ سال، ۹۶ درصد لیسانس، ۹/۵۸ درصد شب کار بودند و ۹/۵۶ درصد در دوره های بازآموزی مراقبت های ویژه قلبی شرکت کرده بودند.

قبل از انجام آنژیوگرافی ۱۷/۵ درصد از بیماران نتیجه آنژیوگرافی را اولین علت ترس خود بیان کرده اند. ۱۲/۵ درصد نیاز به عمل جراحی قلب را دومین علت ترس، ۱۰ درصد عدم اطمینان در مورد بیماری را سومین علت ترس و ۱۰ درصد انتظار برای انجام آنژیوگرافی را چهارمین علت ترس و ۱۰ درصد احتمال کمبود پزشک و دستیارانش را پنجمین علت ترس خود قبل از آنژیوگرافی عنوان کرده اند.

خانواده، دوری از بستگان، در دسترس نبودن پرستاران، احتمال بروز مشکلات جنسی و عوارض بعد از آنژیوگرافی.

در مقایسه دیدگاه بیماران و پرستاران در مورد علل ترس بیماران قبل و بعد از آنژیوگرافی ملاحظه می‌شود که هم پرستاران و هم بیماران عدم اطمینان در مورد بیماری و نتیجه آنژیوگرافی را جزء علل مهم ترس قبل از آنژیوگرافی می‌دانند. بیماران ترس از نیاز به عمل جراحی، انتظار برای انجام آنژیوگرافی و احتمال کمبود مهارت پزشک و دستیاران او را جزء مهمترین علل ترس خود عنوان کردند، در حالی که پرستاران این ترس‌ها را در اولویت‌های پایین‌تری قرار دادند و ترس از مرگ، درد و بالا بودن هزینه درمان را مهمترین علل ترس بیماران، تصور نمودند (جدول شماره ۳).

بعد از آنژیوگرافی دیدگاه پرستاران و بیماران تنها در یک مورد - ترس از عوارض آنژیوگرافی - با یکدیگر مشترک است. بیماران اظهار کردند که بعد از آنژیوگرافی مهمترین علل ترس آنها علاوه بر ترس از عوارض آنژیوگرافی، ترس از دست دادن سلامتی، اطلاعات ناکافی در مورد بیماری و نحوه مراقبت از خود، ناتوانی از سرگیری الگوی زندگی قبلی و دوری از خانه می‌باشد. در حالی که پرستاران هیچ یک از این موارد را جزء مهمترین علل ترس ندانسته و ترس از نتیجه آنژیوگرافی، نیاز به عمل جراحی و درد را مهم‌تر دانسته‌اند (جدول شماره ۴).

عارض آنژیوگرافی (۱۵/۷۰ درصد) را به ترتیب دومین تا پنجمین علت ترس بیماران خود عنوان کرده‌اند (جدول شماره ۲).

میزان ترس بیماران قبل و بعد از آنژیوگرافی با استفاده از آزمون آماری علامت مقایسه شد. این آزمون نشان داد که میزان ترس بیماران بعد از آنژیوگرافی از علل زیر کاهش یافته است:

روش آنژیوگرافی، نیاز به عمل جراحی قلب، نتیجه آنژیوگرافی، بالا بودن هزینه درمان، احتمال مرگ، درد، احساس بی‌پناهی، مجادله با پرسنل، نداشتن رفتار مؤدبانه با بیمار حین آنژیوگرافی، ناآشنایی با محیط، دستگاه‌ها و سروصدای آنها، وقت ناکافی پرستاران، ایجاد مزاحمت برای کادر درمان، عدم تجهیزات کافی در اتاق آنژیوگرافی، احتمال کمبود مهارت پزشک و دستیاران او، انجام آنژیوگرافی در بیمارستان آموزشی و انتظار برای انجام آنژیوگرافی.

تنها دو علت از علل ذکر شده بعد از آنژیوگرافی باعث ترس بیشتری در بیماران شده اند که عبارتند از: بی‌حرکتی در تخت ($p=0.46$) و نداشتن اطلاعات کافی در مورد بیماری و نحوه مراقبت از خود ($p=0.002$).

آزمون آماری علامت، بین شدت ترس بیماران از علل زیر قبل و بعد از آنژیوگرافی تفاوت معنی داری را نشان نمی‌دهد:

عدم اطمینان در مورد بیماری، عدم تطابق با بیماری، ناتوانی از سرگیری الگوی زندگی قبلی، غیبت از محل کار، از دست دادن درآمد، از دست دادن سلامتی، دوری از

جدول شماره ۱ - توزیع فراوانی مطلق و نسبی رتبه‌های اول تا پنجم علل ترس قبل و بعد از آنژیوگرافی از دیدگاه بیماران تحت آنژیوگرافی عروق کرونر در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۸۰-۱۳۸۱

بعد از آنژیوگرافی			قبل از آنژیوگرافی			رتبه
درصد	تعداد	علل ایجاد ترس	درصد	تعداد	علل ایجاد ترس	
۱۵	۶	نا توانی از سرگیری الگوی زندگی قبلی و عوارض بعد از آنژیوگرافی	۱۷/۵	۷	نتیجه آنژیوگرافی	اول
۱۷/۵	۷	از دست دادن سلامتی	۱۲/۵	۵	نیاز به عمل جراحی قلب	دوم
۱۲/۵	۵	نداشتن اطلاعات کافی در مورد بیماری و مراقبت از خود	۱۰	۴	عدم اطمینان در مورد بیماری	سوم
۱۰	۴	نداشتن اطلاعات کافی در مورد بیماری و مراقبت از خود	۱۰	۴	انتظار برای انجام آنژیوگرافی	چهارم
۵	۲	نداشتن اطلاعات کافی در مورد بیماری و مراقبت از خود و دوری از خانواده	۱۰	۴	احتمال کمبود مهارت پزشک و دستیاران	پنجم
میانگین ۶/۰۰			میانگین ۶/۶۶			
انحراف معیار ۱/۴			انحراف معیار ۱/۴			
$t=39$			$df = ۲/۹۹$			$p=.0005$

جدول شماره ۲ - توزیع فراوانی مطلق و نسبی رتبه‌های اول تا پنجم علل ترس قبل و بعد از آنژیوگرافی از دیدگاه پرستاران مراقبت‌کننده از بیماران تحت آنژیوگرافی عروق کرونر در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۸۰-۱۳۸۱

بعد از آنژیوگرافی			قبل از آنژیوگرافی			رتبه
درصد	تعداد	علل ایجاد ترس	درصد	تعداد	علل ایجاد ترس	
۵۲/۹۴	۲۷	نتیجه آنژیوگرافی	۲۷/۴۵	۱۴	احتمال مرگ	اول
۳۵/۲۹	۱۸	نیاز به عمل جراحی قلب	۲۷/۴۵	۱۴	نتیجه آنژیوگرافی	دوم
۱۹/۶۰	۱۰	درد	۱۵/۷	۸	بالا بودن هزینه درمان	سوم
۱۷/۶۴	۹	درد	۹/۸	۵	عدم اطمینان در مورد بیماری، احتمال مرگ و درد	چهارم
۱۰/۷	۸	عارض بعد از آنژیوگرافی	۹/۸	۰	درد	پنجم

جدول شماره ۳ - توزیع فراوانی مطلق و نسبی رتبه‌های اول تا پنجم علل ترس قبل از آنژیوگرافی از دیدگاه بیماران و پرستاران مراقبت‌کننده از بیماران تحت آنژیوگرافی عروق کرونر در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۸۰-۱۳۸۱

بیماران				پرستاران				رتبه
درصد	تعداد	علل ایجاد ترس	درصد	تعداد	علل ایجاد ترس	رتبه		
۱۷/۵	۷	نتیجه آنژیوگرافی	۲۷/۴۵	۱۴	احتمال مرگ	اول		
۱۲/۵	۵	نیاز به عمل جراحی قلب	۲۷/۴۵	۱۴	نتیجه آنژیوگرافی	دوم		
۱۰	۴	عدم اطمینان در مورد بیماری	۱۵/۷	۸	بالا بودن هزینه درمان	سوم		
۱۰	۴	انتظار برای انجام آنژیوگرافی	۹/۸	۵	عدم اطمینان در مورد بیماری، احتمال مرگ و درد	چهارم		
۱۰	۴	احتمال کمبود مهارت پزشک و دستیاران	۹/۸	۵	درد	پنجم		

جدول شماره ۴ - توزیع فراوانی مطلق و نسبی رتبه‌های اول تا پنجم علل ترس بعد از آنژیوگرافی از دیدگاه بیماران و پرستاران مراقبت‌کننده از بیماران تحت آنژیوگرافی عروق کرونر در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۸۰-۱۳۸۱

بیماران				پرستاران				رتبه
درصد	تعداد	علل ایجاد ترس	درصد	تعداد	علل ایجاد ترس	رتبه		
۱۵	۶	نا توانی از سرگیری الگوی زندگی قبلی و عوارض بعد از آنژیوگرافی	۵۲/۹۴	۲۷	نتیجه آنژیوگرافی	اول		
۱۷/۵	۷	از دست دادن سلامتی	۳۵/۲۹	۱۸	نیاز به عمل جراحی قلب	دوم		
۱۲/۵	۵	نداشتن اطلاعات کافی در مورد بیماری و مراقبت از خود	۱۹/۶۰	۱۰	درد	سوم		
۱۰	۴	نداشتن اطلاعات کافی در مورد بیماری و مراقبت از خود	۱۷/۶۴	۹	درد	چهارم		
۵	۲	نداشتن اطلاعات کافی در مورد بیماری و مراقبت از خود و دوری از خانواده	۱۵/۷	۸	عوارض بعد از آنژیوگرافی	پنجم		

از آنژیوگرافی وجود دارد. با استفاده از ابزارهای مختلف اندازه‌گیری میزان ترس و اضطراب بیماران از جمله معیار دیداری، آنها به این نتیجه رسیدند که شدت ترس و اضطراب بیماران بعد از آنژیوگرافی نسبت به قبل از آنژیوگرافی کاهش معنی‌داری داشته است

مقایسه دیدگاه بیماران و پرستاران در رابطه با علل ترس بیماران قبل و بعد از آنژیوگرافی مشخص کرد که دیدگاه پرستاران و بیماران در مورد علل ترس از آنژیوگرافی قبل و بعد از آنژیوگرافی یکسان نیست و درک پرستاران از علل ترس با بیمارانشان متفاوت است.

به طور کلی نتایج این پژوهش مبتنی بر این است که دیدگاه بیماران و پرستاران در مورد علل ترس یکسان نیست و همچنین این تحقیق نشان داد که میزان ترس بیماران بعد از آنژیوگرافی نسبت به قبل از آنژیوگرافی به میزان معنی‌داری کاهش یافته است. از آنجایی که بررسی نیازهای بیمار از اساس مراقبت‌های پرستاری است، پرستاران باید به منظور رفع نیازهای بیماران قادر به شناسایی افراد مضطرب و نشانه‌های ترس در آنان باشند. پی‌بردن به عوامل ایجاد کننده ترس و شدت آن در بیماران تحت آنژیوگرافی عروق کرونر باعث می‌شود تیم درمان به خصوص پرستاران به موارد خطر در این بیماران بیشتر توجه کنند و مراقبت‌های پرستاری مطلوب‌تری به مددجویان خود ارائه دهند.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های این پژوهش نشان داد مهم‌ترین علت ترس از دیدگاه بیماران قبل از آنژیوگرافی، ترس از نتیجه آنژیوگرافی و بعد از آنژیوگرافی، ناتوانی از سرگیری الگوی زندگی قبلی و عوارض بعد از آنژیوگرافی است.

بررسی میزان ترس بیماران قبل و بعد از آنژیوگرافی عروق کرونر از دیدگاه بیماران نشان داد میانگین میزان ترس بیماران قبل از آنژیوگرافی ۶/۱۶ و بعد از آنژیوگرافی ۶/۰۰ است.

نتایج این پژوهش همچنین نشان داد میزان ترس بیماران در مورد اکثر علل ترس، بعد از آنژیوگرافی کاهش یافته است و علل ترس قبل از آنژیوگرافی نیز بیشتر در مورد وضعیت بیماران در همان زمان می‌باشد و بعد از آنژیوگرافی علل ترس مرتبط با بیماری اصلی و کمتر مرتبط با آنژیوگرافی است. در مطالعه‌ای که در سال ۱۹۹۹ هیکیلا^۱ و همکاران (۹) با هدف مقایسه ترس مرتبط با آنژیوگرافی عروق کرونر، انجام دادند به این نتیجه رسیدند که تغییر در میزان ترس بیماران قبل از آنژیوگرافی نسبت به بعد از آنژیوگرافی کاهش معنی‌داری ($p = 0.001$) داشته است. این پژوهشگر و همکارانش (۱۹۹۸) در تحقیق دیگری تحت عنوان تعیین ترس بیماران تحت آنژیوگرافی، اعلام کردند که تغییر واضحی در ترس بیماران قبل و بعد

منابع

1 - Hurst W, (1994) *The heart*, New York: Mc Graw-Hill Inc Co.

2 - Underhill S, Woods S, Sivarajan E. S, (2000) *Cardiac nursing*, Philadelphia: Lippincott Co.

3 - Braun Wald, (1997) *Heart Disease*, New York: W.B. Saunders Co.

4 - Grayboys T, Coronary angiography: A long look at a short queue. *JAMA*, 1999, (282) 184-185.

5 - Heikkila. J, Paunonen. M, Fear of patients related to coronary arteriography, *Journal of advanced nursing*, 1998, 28(1) 54-62.

6 - Beckerman. A, Grossman, D, Cardiac catheterization: The patient's perspective. *Heart & Lung*, 1995, 24 (3) 213-9.

7 - Sorrentino, S, (2000) *Textbook for nursing assistants*, St. Louis: Mosby Co.

8 - Heikkila, J, Paunonen, M, Laippala P, Virtanen V, Nurses ability to perceive patients fear related to coronary arteriography, *Journal of advanced nursing*, 1998, 28(6) 1225-1235.

9 - Heikkila, J, Paunonen, M, Laippala P, Virtanen V, Patients fear in coronary arteriography, Scand, *Journal caring sci*, 1999, 13(1) 3-10.

Patients and nurses opinions about the reasons for fear related to coronary angiography

Parsa-Yekta*, Z. (Ph.D), Basam Poor**, Sh. (M.Sc), Mehran**, A. (M.Sc), Esnaashari***, H. (M.Sc).

Abstract

Fear is an undesirable feeling which most of the time results in physiological changes and can affect on the cardiovascular function of the patient.

This research is a cross-sectional descriptive study that describes the congruency opinions between 91 patients /nurses about the reasons for patients' fear related to coronary angiography in two affiliated hospitals of Tehran University of Medical Sciences. The tools which were used included: questionnaire for study and recognition of patient and nurses demographic characteristics, a check list containing thirty probable reasons for patients' fear which were filled out by patients and nurses, and a scale for analysis of the reasons for fear which were filled out by patients, descriptive statistics indicators, sign test, and t-test were applied in order to analyze the data, by SPSS software.

The results showed that patients' and nurses' ideas about the reasons for fear before angiography are similar in two cases and only in one case after the operation. Among the thirty probable reasons which were mentioned for patients' fear, seventeen cases caused less fear after angiography and two cases caused more fear after that. In the comparison between the intensity of fear caused by other reasons no insignificant result was observed. The comparison of intensity of fear showed that the intensity of patients' fear after angiography is less than before ($p= 0.005$).

According to these cases it may be concluded that because of the different reasons for patients' fear concerning angiography, nurses need to pay more attention to patients' fear. It is also suggested that an assessment tool be used in order to assess issues relating to patients, level of care and training related to coronary angiography.

Key words: nurses' opinions, patients' fear, coronary angiography, coronary disease

* Assistant Professor, of the Faculty of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences

** Member of the scientific board of the Faculty of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences

**** Master Science in Nursing

